



Een technisch advies

Aanwenden van mest op weinig draagkrachtige gronden

Het bemesten van grasland en bouwland op minder draagkrachtige gronden in het voorjaar is niet eenvoudig. De mest is bedoeld om de gewassen te laten groeien en moet daarom zo goed mogelijk bij de wortels van de plant worden geplaatst. Ook wil je de ammoniak uit de mest zo goed mogelijk in de grond krijgen. De benutting van de meststoffen wordt daarmee zo groot mogelijk.

Op grasland op klei- en veengronden en op granen op kleigronden is het zo goed mogelijk aanwenden van mest in het voorjaar moeilijk. Het vraagt van het cumelabedrijf veel kundigheid en ervaring om onder minder gunstige omstandigheden toch een goed bemestingsresultaat te bereiken. Een ander probleem is dat er in het vroege voorjaar veel wordt gehandhaafd. De nieuwe VWA (nVWA, waarin de AID is opgegaan) en de politie controleren het emissiearm aanwenden en inspecteurs van de waterschappen controleren of meststoffen voldoende ver van de watergangen zijn toegediend (zie het kader op pagina 16 voor de mogelijke gevolgen). De afgelopen jaren heeft er naar aanleiding van deze controles veel discussie plaatsgevonden en is veel overleg gevoerd met handhavende instanties. Ook de handhavers weten dat het bereiken van een goed resultaat in het

vroege voorjaar moeilijk is en zetten vooral dan hun handhavingscapaciteit in. Het is juist dan bijzonder belangrijk dat vooraf wordt bepaald of een acceptabel werkresultaat haalbaar is.

Om de bemesting zo vroeg mogelijk te kunnen uitvoeren of zo weinig mogelijk gewicht over het perceel te hoeven laten gaan, wordt steeds meer gebruik gemaakt van een slang-aanvoersysteem. Het uitvoeren van een goede bemesting wordt hierdoor wel complexer.

Eisen

Hoewel er voor het emissiearm aanwenden van mest geen technieken zijn voorgeschreven, maar alleen het werkresultaat telt, kan dat werkresultaat wel aan technieken worden gekoppeld.

Sleepvoet op zand- en lössgrasland verdwijnt per 2012

In het vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2010-2013) is opgenomen dat de sleepvoettechniek op zand- en lössgronden per 1 januari 2012 wordt verboden. 2011 is dus het laatste jaar dat deze techniek, waarbij niet in de zode wordt gesneden, op zand- en lössgronden nog mag worden gebruikt. Op grasland op klei- en veengronden mag de sleepvoettechniek ook vanaf 2012 nog gewoon worden gebruikt.

Grasland

Voor het bemesten van grasland op klei- en veengrond zijn verschillende emissiearme technieken beschikbaar:

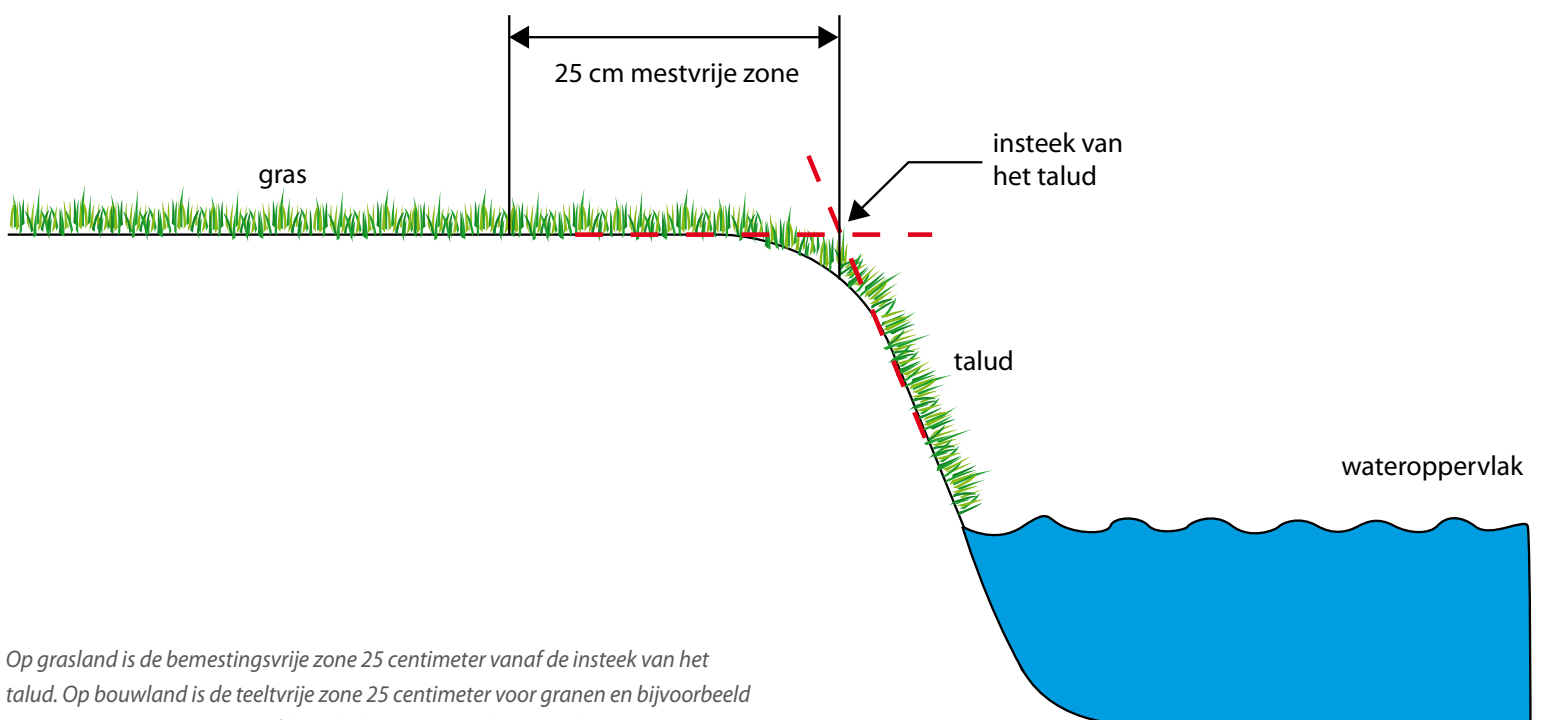
- Zodenbemester; hierbij wordt de mest in sleufjes in de grond gebracht. Op weinig draagkrachtige gronden wordt deze techniek niet graag gebruikt in verband met het doorsnijden van de zode op veengrond (verlies van draagkracht) en het mogelijk ontstaan van droogtescheuren, onkruidvorming en de benodigde trekkracht op kleigrond.
- Sleufkouterbemester; hierbij wordt minder diep in de grond gesneden en wordt de mest deels ook tussen het gras op de grond gelegd. Deze techniek wordt vaker op deze gronden gebruikt, waarbij dan de bodemdruk laag wordt gehouden, zodat deze machine vooral wordt gebruikt als sleepvoetbemester.
- Sleepvoetbemester; hierbij wordt de mest tussen het gras op de grond gelegd. De strookjes mogen maximaal vijf centimeter breed zijn. Vooral bij dunnere mestsoorten of minimaal gras loopt de mest al snel breder dan vijf centimeter uit.

Bouwland

Voor het bemesten op bouwland zijn de volgende technieken beschikbaar:

- Zodenbemester in het graan; hierbij wordt met behulp van schijven een sleuf in de grond gemaakt die maximaal vijf centimeter breed mag zijn. De mest moet in de sleuf worden geplaatst en mag er niet uitlopen.
- Sleufkouter in het graan; hierbij wordt met het kouter een sleuf gemaakt, waarin de mest wordt geplaatst. In de praktijk blijkt het nogal eens lastig om het kouter zo diep de grond in te drukken dat de mestgift ook volledig in het sleufje past.

Vanuit de waterschappen is het nodig om de mest op een bepaalde afstand van de watergangen en sloten aan te wenden. Het gaat dan om een bepaalde afstand tussen de mest en de insteek van het talud van een waterhoudende sloot, de zogenaamde bemestingsvrije of teeltvrije zone. Op zowel grasland als met graan beteeld bouwland is deze afstand 25 centimeter.



Op grasland is de bemestingsvrije zone 25 centimeter vanaf de insteek van het talud. Op bouwland is de teeltvrije zone 25 centimeter voor granen en bijvoorbeeld 50 centimeter voor maïs vanaf het talud. In deze strook mag wel gras staan.

Een belangrijke technische voorziening is het afsluitbaar maken van secties van de bemester. ►



Technieken

Om op professionele wijze te voldoen aan bovenstaande eisen heeft het cumelabedrijf machines nodig met technieken die dit mogelijk maken. Nogmaals, het zijn geen technische eisen die in de regelgeving worden voorgeschreven, maar een advies vanuit uw belangenvereniging.

Algemeen

- Gebruik een machine met goede voorzieningen om de bodem te volgen. Deze moet per één of twee bemestings-elementen onafhankelijk de bodem kunnen volgen en daarbij hoogteverschillen tot circa twintig centimeter kunnen overbruggen.
- Op gerende percelen en percelen met een afwaterende greppel is het nodig om (zeker bij machines met grotere werkbreedtes) een deel van de bemestings-elementen te kunnen afsluiten. Hierdoor vindt er geen grote overlap van bemesting plaats en wordt er niet in de greppel bemest.
- Veel machines kunnen tijdens het wenden op de kopakker niet op of in de grond blijven lopen. In dat geval is het beter om tijdens het wenden de binnenste secties af

te sluiten om plasvorming te voorkomen. Na het verlaten van de kopakker moet u het geheel weer op de grond laten zakken.

- Gebruik voor de aanvoer van mest slangen van een goede kwaliteit. Door ervoor te zorgen dat de slangen niet lekken, is er geen onnodig drukverlies en bestaat er weinig risico op calamiteiten. Denk goed na over de plaatsing van de slang, zodat u die zo weinig mogelijk tegenkomt.
- Zorg voor een goede communicatie tussen pomp en bemester. Sluit tijdig de toevoer af als de machine moet worden gelift.
- Wanneer de aanvoerslang door een sloot moet worden getrokken om deze te verplaatsen, zorg dan dat er geen mest uit de slang in de sloot kan stromen.

Grasland op veen en klei

- Het gebruik van de sleepvoettechniek op grasland in het vroege voorjaar is kritisch. Gebruik uw deskundigheid om te bepalen of het land deze methode toelaat en of een acceptabel werkresultaat haalbaar is.

Graan op klei

- Bij aanvoer van mest via een slang hangt er geen zware tank achter de trekker, met als gevolg dat het moeilijker wordt om de bemester voldoende in de grond te laten snijden. In de afstelling van de machine is dan extra aandacht nodig voor voldoende bodemdruk bij snijdende technieken.

Met bovengenoemde technische voorzieningen, adviezen en vakkundig, gemotiveerd personeel kan zo goed mogelijk worden bemest. Voor een tevreden klant, een schoon milieu en zonder risico op een boete.

Tekst: **Hans Verkerk en Nico Willemsen**

Wat als het toch mis gaat?

Als het bemestingsresultaat niet voldoet aan de eisen, kunnen handhavers de volgende sancties opleggen:

- Aan het cumelabedrijf: een boete.
- Aan de boer: een korting op zijn toeslagrechten (of een boete als hij geen toeslagrechten ontvangt).
 - Bij een overtreding van het emissiearm aanwenden: twintig procent.
 - Bij te dicht bij of in de sloot bemesten: nul tot vijf procent.

Hierbij is een waarschuwing op zijn plaats, want de boer zal deze korting op het cumelabedrijf proberen te verhalen.